

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3240/2023
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Парлаћ, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 714/22 од 25.10.2022. године, у седници одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 714/22 од 25.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3904/21 од 01.12.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништав уговор о доживотном издржавању закључен 28.12.2005. године, оверен пред Општинским судом у Темерину истог дана под бр. ЗР .../... између ВВ, као примаоца издржавања и ББ као даваоца издржавања, а чији предмет је имовина сада пок. ВВ, коју чини 37/76 дела некретнине, петособног стана бр. ..., на ... спрату стамбено-пословне зграде бр. ..., саграђене на парцели бр. .../... која се води под кућним бројем ... у ... у Ул. ..., уписане у ЛН бр. ... КО Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име тржишне вредности наведене некретнине исплати износ од 67.998,15 евра у динарској противвредности, по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 991.795,00 динара.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 714/22 од 25.10.2022. године, ставом првим изреке, одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Новом Саду П 3904/21 од 01.12.2021. године. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 94.500,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побјану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије ревидента неосновано се указује на битну повреду прописану одредбом члана 374. став 1. Закона о парничном поступку. У поступку пред другостепеним судом, о томе које ће чињенице да узме као доказане, тај суд је одлучио по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, а оспоравање оцене доказа у ревизији је без утицаја на одлучивање.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је по занимању ... запослен у екипи хитне помоћи у ..., па је као члан екипе хитне помоћи у 3-4 наврата одлазио у стан пок. ВВ (тужиочевог оца), ради медицинске интервенције. Неколико месеци након што је тужени, на тај начин, упознао пок. ВВ, између њих је закључен предметни уговор о доживотном издржавању, 28.12.2005. године, при чему тужени није имао сагласност органа старатељства за његово закључење, нити је такву сагласност тражио. Предметни уговор о доживотном издржавању оверен је пред Општинским судом у Темерину 28.12.2005. године под бр. ЗР .../..., а тим уговором је прималац издржавања оставио даваоцу издржавања, након своје смрти, некретнину која у природи представља један посебан стан од 74 м² у Ул. ... бр. ... у Покојни ВВ рођен ... године, је боловао и лечен је од хроничног опструктивног бронхитиса и високог крвног притиска, почев од 1985.године, а преминуо је 10.07.2006. године. Вештачењем је утврђено да такви болесници у просеку имају ограничени животни век до пет година, тако што велики број пацијената умре током прве три године, а око 5% доживи и пет година живота. Тужени је стан који је био предмет уговора о доживотном издржавању, закљученим са пок. ВВ, продао 22.03.2010. године, а вештачењем је утврђено да је његова тржишна вредност 67.998,15 евра.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиоца усвојили и утврдили ништавост предметног уговора о доживотном издржавању, применом одредбе члана 196. Закона о наслеђивању и туженог обавезали да тужиоцу исплати износ од 67.998,15 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, применом одредбе члана 104., у вези члана 277. Закона о облигационим односима, пошто су закључили да је предметни уговор ништав, јер га је тужени, који је по занимању медицински техничар и запослен у екипи хитне помоћи у ..., у својству даваоца издржавања закључио са примаоцем издржавања коме је, у оквиру свог занимања, пружао медицинску помоћ, а последица ништавости предметног уговора је обавеза туженог да тужиоцу врати оно што је примио по основу таквог уговора.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да је ништав уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује шта друго. Последице ништавости прописане су одредбом члана 104. став 1. истог Закона, тако што у случају ништавости уговора свака уговорна страна је дужна да врати другој све оно што је примила по основу таквог уговора, а ако то није могуће или ако се природа оног што је испуњено противи враћању, има се дати одговарајућа накнада у новцу, према ценама у време доношења судске одлуке, уколико закон што друго не одређује.

Одредбом члана 196. Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", бр. 46/95...6/2015), прописан је посебан случај ништавости уговора тако што је ништав уговор у коме је давалац издржавања физичко или правно лице које се у оквиру свог занимања, односно делатности стара о примаоцу издржавања (медицинско особље, болнице, различите агенције и слично), ако претходно за уговор није добијена сагласност надлежног органа старатељства.

У конкретном случају, тужени је пок. ВВ, тужиочевог оца, са којим је закључио предметни уговор о доживотном издржавању, упознао као члан екипе хитне помоћи, медицински техничар, који је у више наврата долазио у његов стан ради медицинске интервенције, имајући у виду да је пок. ВВ боловао од хроничног опструктивног бронхитиса и високог крвног притиска, због чега је у два наврата хоспитализован, а преминуо је седам месеци након закључења предметног уговора. За закључење предметног уговора тужени није имао сагласност органа старатељства, нити је тражио сагласност тог органа. То значи да је предметни уговор ништав, на основу одредбе члана 196. Закона о наслеђивању, а последица његове ништавости је обавеза туженог да тужиоцу врати оно што је примио по основу таквог уговора, на основу одредбе члана 104. став 1. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи ревизије туженог о томе да су нижестепени судови погрешно применили материјално право, јер однос старања прописан одредбом члана 196. Закона о наслеђивању, подразумева сталност старања, вољан и обавезан контакт стараоца са пацијентом, али не и онај који је случајан и који може бити једнократан. Супротно тим наводима ревизије ревидента, старање о примаоцу издржавања, као разлог због ког је неопходно прибављање сагласности надлежног органа старатељства за закључење уговора о доживотном издржавању у смислу одредбе члана 196. Закона о наслеђивању, подразумева сваку директну или индиректну бригу која се потенцијалном примаоцу пружа у оквиру занимања физичког лица или регистроване делатности правног лица. Најзначајније је то да се приликом обављања занимања, односно делатности долази у контакт са људима којима је потребан неки вид старања. У конкретном случају, тужени је у својству медицинског техничара запосленог у екипи хитне помоћи упознао пок. ВВ при одласку на медицинску интервенцију, на његов позив и у његовом стану, а одредба члана 196. Закона о наслеђивању примењује се, између осталог, и на домове здравља, амбуланте, болнице, хуманитарне организације и све појединце који су у њима запослени и у могућности су да ступе у контакт са потенцијалним примаоцима издржавања, што је овде случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић